

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองโพธิ์

อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองโพธิ์

ภาพถ่าย	รายละเอียด	ชื่อ - สกุล	สถานที่ตั้ง
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ประเพณี	นางมณี พะนุรัมย์	เลขที่ 35 หมู่ 7 บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน หัตถกรรม ประเภท กระด้ง ฆ้อง ไช่ สาน แห ฯลฯ	นายเพชรทอง ทะรินรัมย์	บ้านเลขที่ 28 หมู่ 7 บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน เกษตรกรรม	นายอาจ ทุรัมย์	บ้านเลขที่ 53 หมู่ 1 บ้านเมืองโพธิ์ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การแพทย์ไทย	นายสนั่น ฉิรัมย์	บ้านเลขที่ 1 หมู่ 7 บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ศิลปกรรม (เรือบั้ง)	นายสุรศักดิ์ ชัยศิริ	บ้านเลขที่ 53 หมู่ 7 บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านประเพณี

เจ้าของเรื่อง : นางมณี พะนุรัมย์ หมู่ ๗ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีความสามารถในงาน : ด้านประเพณีแซนโถงตา

คุณลักษณะพิเศษ : วันแซนโถงตา จะตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ของทุกปี คือ “วันเป็นทม” ชาวเขมรมีความเชื่อว่า เมื่อถึงวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ประตูนรกจะเปิด เพื่อให้ผู้รับกรรมที่อยู่ในนรกได้เดินทางมาเยี่ยมญาติได้ ชาวเขมรจึงจัดทำอาหาร ขนม ข้าวต้ม ในตอนเย็นของวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ และพอรุ่งเช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ก็จะนำอาหาร ขนม ข้าวต้ม ไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลที่วัด เรียกว่า “วันเป็นตุง” โดยเชื่อว่าผีจะออกมาจากยมโลกได้ ๑๕ วัน หลังจากนั้นต้องกลับไปรับกรรมในยมโลกตามเดิม จากวันเป็นตุงนับไปอีก ๑๕ วัน (นับจากวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐) จะตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ของทุกปี คือ “วันเป็นทม” ชาวเขมรก็จัดเตรียมอาหาร ทั้งคาว หวาน ผลไม้ เพื่อเซ่นไหว้ประกอบพิธีกรรมแซนโถงตาที่บ้าน และประกอบพิธีกรรมที่วัด ในช่วงเวลานี้ ลูกหลานชาวเขมรที่ไปทำงานในพื้นที่ต่างๆ จะเดินทางกลับมาหาครอบครัวกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา เพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษ เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

โดยการทำเช่นนี้เพื่อให้บรรพบุรุษรับผลบุญกุศลที่อุทิศไป ทำให้บ่วงกรรมที่มีบรรพบุรุษทิ้งไว้ ซึ่งชาวเขมรยึดถือประเพณีนี้สืบทอดกันมาอย่างยาวนานด้วยความเชื่อที่ว่าถ้าในยุคของตนได้แซนโถงตาให้แก่ผีบรรพบุรุษ ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ ไปแล้ว รุ่นลูกจะต้องแซนโถงตาให้ตนเหมือนกัน เพื่อให้ลูกหลานต้องปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันไป ญาติหรือลูกหลานนำอาหารจำนวนมากมาทำบุญที่วัด บรรพบุรุษก็จะเกิดความปลื้มอกปลื้มใจ เมื่อถึงกำหนดวันที่ต้องกลับไปก็จะอวยพรให้ญาติหรือลูกหลานมีความสุขความเจริญ ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จ มีเงินมีทองใช้ แต่ถ้าไม่เห็นลูกหลานเตรียมสำรับไว้ให้ ก็จะมีรู้สึกโศกเศร้า ผิดหวัง ไม่พอใจและสาปแช่งญาติหรือลูกหลานไม่ให้มีความสุขความเจริญ ดังนั้นชาวเขมรจึงประกอบพิธีนี้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปหัตถกรรม

เจ้าของเรื่อง : นายเพชรทอง ทะรินรัมย์ บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ ๗ บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีความสามารถในงาน : ด้านศิลปหัตถกรรม ประเภทกระดัง ฆ้อง ไซ พัด ฯลฯ

คุณลักษณะพิเศษ : ด้านศิลปหัตถกรรม ที่มีคุณค่ายิ่งอย่างหนึ่งของไทย ที่ทำสืบทอดกันมาแต่โบราณ คุณลักษณะพิเศษของการจักสานมีคุณค่าในตัวเอง ทำให้เครื่องจักสานมีอายุในการใช้งานนานยิ่งขึ้น แม้ในปัจจุบันมีผู้ทำการจักสานลดจำนวนน้อยลง ตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ที่เปลี่ยนไป แต่การจักสานต่างๆ ก็ยังมีให้เห็นบ้าง เพราะการจักสานต้องใช้ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะตัวในด้านการจักสาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีคุณค่าพิเศษด้านศิลปหัตถกรรม ประเภทกระดัง ฆ้อง ไซ ฯลฯ ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม

เจ้าของเรื่อง : นายอาจ ทูรรัมย์ บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ ๑ บ้านเมืองโพธิ์ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีความสามารถในงาน : ด้านการเกษตรกรรม

คุณลักษณะพิเศษ : การทำเกษตรแบบผสมผสานหมุนเวียน ช่วยให้ชาวบ้านสามารถใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร มีความมั่นคงทางด้านรายได้อย่างต่อเนื่องจากการขายผลผลิตทางการเกษตร มีความมั่นคง และมีอิสระในการใช้ชีวิต ลดการพึ่งพาจากภายนอก ใช้แรงงานในการทำเกษตรจากครัวเรือน อาศัยช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ ในสวนที่ทำการเกษตร ประกอบไปด้วย มะม่วง น้อยหน่า ขนุน ฯลฯ และผักสวนครัวจำนวนมาก โดยใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม กลายเป็นรายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานแก่องค์กรต่างๆและบุคคลทั่วไป

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการแพทย์ไทย

เจ้าของเรื่อง : นายสนั่น ฉิวรัมย์ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ ๗ บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีความสามารถในงาน : ด้านการนวดแผนไทย

คุณลักษณะพิเศษ : การตรวจเพื่อประเมิน การวินิจฉัย การบำบัด การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสุขภาพ ด้วยวิธีการกด การคลึง การบีบ การจับ การตัด การดึง การประคบ หรือวิธีการอื่นตามศิลปะการนวดไทย หรือใช้ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ทั้งนี้ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย คือ หมอไทยที่มีองค์ความรู้เน้นการนวดแผนไทยเพื่อการบำบัดรักษาโรค

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม (เรือมอันเร)

เจ้าของเรื่อง : นายสุรศักดิ์ ชัยศิริ บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ ๗ บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีความสามารถในงาน : ด้านศิลปกรรม (เรือมอันเร)

คุณลักษณะพิเศษ : ภูมิปัญญาการเล่นพื้นบ้าน เป็นการเรือมอันเร ที่หมู่ ๗ บ้านศรีเจริญ ตำบลเมืองโพธิ์ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เล็งเห็นภูมิปัญญา ที่น่าสนใจและควรอนุรักษ์ไว้ ภูมิปัญญา ความสามารถประสบการณ์ ที่ผ่านการเรียนรู้ และสืบทอดกันมา เรือมอันเร เป็นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทยเชื้อสายเขมร ซึ่งถูกสั่งสมมา เป็นวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน และได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การเล่นเรือมอันเรได้ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

